سه راهکاری که انسان را از نفاق نجات می‌دهد

دورویی و نفاق یکی از محرمات اخلاقی است که گوینده آن جزو منافقین محسوب می‌شود و خداوند نیز در قرآن کریم آن‌ها را نکوهش کرده و در زمره کافران قرار داده است.

از ویژگی‌های منحصر به فرد زبان، تکلم و گفتگو است که از عجایب و شگفتی‌های پیچیده خلقت انسان به شمار می‌آید. زبان دارای آثار و فواید بسیاری است و در برابر دیگر اعضای بدن وظیفه سنگین تری دارد از این رو برای صیانت از آن راهی جز تمسک به کتاب خداوند و سیره اهل بیت (ع) نیست.

باید به این نکته توجه داشت که باطن انسان زیر زبانش نهفته و مخفی است و زمانی محتوا و اسرار درونش آشکار می شود که لب به سخن بگشاید از این رو باید توجه فراوانی نسبت به این عضو بدن داشت.

«نفاق» در لغت راه زیرزمینی و پنهانی است به همین جهت در زبان عرب به تونل، نَفَق می‌گویند، یعنی راهی که پنهان است و ورودی و خروجی دارد. منافق از آن جهت که به نام اسلام وارد امت اسلامی می‌شود و در مواقع لزوم خود را از اسلام و مسلمانان بیگانه می‌سازد و از اسلام خارج می‌شود، این نام را دارد و خداوند «منافق» را فاسق می‌داند و می‌فرماید: «انّ المنافقین هم الفاسقون»؛ به درستی که منافقان همان فاسقان هستند.
یکی از آفت‌ها و خطرهای اجتماعی که ممکن است جامعه را به ویرانی و تباهی بکشد و پایه‌های وحدت اجتماعی را متزلزل سازد، آفت و آسیب بزرگی است به نام «نفاق و منافق» که در قرآن و روایات نسبت به این پدیده شوم اجتماعی هشدارهای جدّی داده شده است.
حجت الاسلام علی تیموری، درباره گناهانی که به وسیله زبان انسان صورت می‌گیرد، بیان کرد: زبان منشا بسیاری از اتفاقات در زندگی انسان است، اتفاقاتی که برخی از اوقات بازتاب‌های زیادی در اجتماع و زندگی روزمره آدمی دارد. زبان تعابیر بسیاری دارد، از جمله اینکه گاهی همین زبان، قلمی برای یک نویسنده و کارگردان می شود و یا یک اثر هنری در قالب نقاشی؛ در واقع زبان مصادیق زیادی دارد که البته آفت‌های آن هم بسیار است.

این کارشناس مذهبی با بیان اینکه یکی از آفت‌های زبان نفاق و دوروئی است، گفت: یکی از خروجی‌های زبان آن چیزی است که عملکرد انسان را تحت تأثیر خودش قرار می‌دهد. نکته کلیدی این است که بارزترین مدل بروز نفاق در آدم‌ها از طریق زبان انسان صادر می‌شود. در روایتی از رسول اکرم (ص) آمده: «از برترین بندگان خدا در روز قیامت کسانی هستند که دو چهره باشند.» یعنی به دو شکل حرف بزنند. در ظاهر با یک ادبیات و در پشت سر با ادبیاتی دیگر حرف می‌زنند.

وی با اشاره به اینکه همه ادیان و مکاتب مذهبی از نفاق و دوروئی برحذر هستند، اظهار کرد: در بین سخنان حضرت عیسی (ع)، فرمایشی وجود دارد که این حضرت می‌فرمایند: «باید زبان و قلبت در نهان و آشکار یکی باشد. خودت از خودت آگاه‌تری. دو زبان در یک دهان نمی‌گنجد، همچنان که دو شمشیر در یک غلاف نخواهد گنجید.» همچنین مرحوم سید حسن حسینی جمله معروفی دارد که رفیق ناخالص آن است که در حضورت دستت را می‌بوسد و در غیابت پایت را گاز می‌گیرد.

حجت الاسلام تیموری ادامه داد: علی علیه السلام در فرمایشی نفاق را ننگ خصلت‌ها می‌دانند، به این معنا که اگر انسان خصلت‌های زیبایی هم داشته باشد، این خصلت‌های زیبای او در اثر همجواری با خصلت نفاق می‌تواند چهره انسان را زشت کند.

خصلت‌های انسان منافق

وی با اشاره به اینکه یکی از ویژگی‌های انسان منافق شک و تردید درونی اوست، گفت: «امیرالمومنین (ع) می‌فرمایند: منافق نیرنگ باز و زیان بار و مردد است.» انسانی که اهل نفاق است روی بستر متزلزلی قرار دارد و ثبات شخصیتی ندارد. انسان‌های منافق برای خود هر چیز را آسان می‌دانند و برای دیگران فضا را از روی حسادت سخت می‌کنند.

سنگین‌ترین مشخصه اهل نفاق

این کارشناس سنگین‌ترین مشخصه اهل نفاق را حقارت درونی دانست و گفت: نفاق مرتبه انسان را به سطح حیوانی نزول می‌دهد، چراکه فرد منافق هیچ شخصیت باطنی را برای خود احساس نمی‌کند.

راه درمان نفاق

وی یکی از راهکارهای درمان نفاق را رجوع به عقل و دستورات الهی دانست و یادآور شد: حضرت امیرالمومنین (ع) فرمودند: «تعریف بیجا

از مردم برای خود نشانه حماقت و ابلهی است» همچنین در جایی دیگر ایشان می‌فرمایند: «بزرگترین حماقت زیاده روی در ستایش یا سرزنش دیگران است.» یعنی اگر بخواهد کسی را تحقیر کند که نشان از کینه و ستیزه وجودیش است این کار را انجام می‌دهد یا در تعریف و تمجید افراط می‌کند.

نفاق و دورویی نشانه حقارت درونی است

حجت الاسلام تیموری در پایان اظهار کرد: نفاق و دورویی نشانه حقارت درونی است. حال منافق چه کسی است؟ پاسخ این سوال را پیامبر اکرم (ص) فرموده است؛ «منافق کسی است که ظاهرش برخلاف باطنش باشد.» اگر خدای ناکرده انسان مبتلا به نفاق شود و یا جامعه‌ای دچار نفاق گردد، آن جامعه رو به افول است و تنها راه دوری از نفاق بازگشت به باطن صادقانه با رجوع به دستورات الهی، وعده‌های آخرتی و حَکمیت عقل است.(منبع: جهان نیوز).